

**LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO
VETERINARIJOS AKADEMIJOS
BIOSAUGOS SISTEMOS VERTINIMAS**

Bendras objekto veiklos ir atitinkamų sričių apibūdinimas

Objekto pavadinimas:	Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Veterinarijos akademija (toliau LSMU VA)
Objekto adresas:	Tilžės g. 18, Kaunas
Objekto atsakingas asmuo: (vardas, pavardė, pareigos)	Biologinio saugumo ir biologinės saugos komiteto pirmininkas prof. dr. Alvydas Malakauskas
Data:	2024 08 02
<p>1. Trumpas objekto veiklos aprašymas: Apibūdinti objekto veiklas (pvz.: gyvūnų (kokių rūšių) priėmimas, jų apžiūra, gydymas, laikymas, šėrimas, biologinių mėginių paėmimas/priėmimas, jų tyrimas ir t. t.) padalinius, patalpas įtrauktas į šio biosaugos vertinimo apimtį.</p>	Ūkinių gyvūnų ir gyvūnų augintinių ambulatorinis ir stacionarus gydymas, diagnostika, laikymas, šėrimas ir biologinių mėginių paėmimas, priėmimas bei tyrimas. Veikla vykdoma LSMU VA Veterinarijos ir Gyvūnų mokslo fakultetuose. Pagrindiniai padaliniai kur vykdoma veikla: Dr. Kriaučeliūno smulkiųjų gyvūnų klinikose, Stambiųjų gyvūnų klinikose, Patologijos centre, Veterinarinės patobiologijos katedroje, Anatomijos ir fiziologijos katedroje, Mikrobiologijos ir virusologijos institute, Maisto saugos ir kokybės katedroje.
<p>2. Biologinių sukėlėjų, veiksnių ir kitų galimų rizikų, su kuriomis susiduriama objekto veikloje, apibūdinimas: Nurodyti biologinius sukėlėjus, veiksnius su kuriais susiduriama veikloje arba galima potencialiai susidurti ir juos apibūdinti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sukėlėjo patogeniškumas ir ligos sunkumas, • epidemiologija ir šeimininkų diapazonas, • sukėlėjo šaltiniai (mėginiai, gyvi gyvūnai ir pan.), • infekcinė dozė, koncentracija ir tūris, • perdavimo būdai, 	Gyvūnų (augintinių ir ūkinių gyvūnų, paukščių ir kt.) ligų sukėlėjai ir jiems būdingos ligos, kurios pasitaiko Lietuvoje.

<ul style="list-style-type: none"> • inkubacinis laikotarpis, • gyvybingumas ir jautrumas dezinfekavimo priemonėms, • ligos diagnozavimo priemonės, • galimas gydymas, imunizacija ir profilaktika • specifiniai laboratoriniai pavojai (su laboratorijomis susijusios infekcijos) • papildoma informacija. 	
<p>3. Objekto veikloje taikomų taisyklių, reikalavimų ir procedūrų apibūdinimas:</p> <p>Nurodyti reikalavimus ir procedūras, kurios taikomos priimant, tvarkant, apdorojant, dirbant ir t. t. su biologinių pavojų keliančiais šaltiniais (gyvūnais, mėginiais, apyvokos daiktais ir pan.) Atkreipti dėmesį į sekančius veiksnius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • išsiliejusių medžiagų valymas; • sąlytis su fomitais arba užterštais paviršiais; • manipuliacijos aštriais laboratoriniais įrankiais; • medžiagų maišymas, smulkinimas, šlifavimas, purtymas, sukimas, apdorojimas ultragarsu (aerozolių susidarymas), • infekcinių medžiagų išsiliejimas, numetimas, aptaškymas ir pan., • mėginių/ medžiagų/ gyvūnų transportavimas laboratorijoje ir už jos ribų, • gyvūnų ir vabzdžių įkandimai, įgėlimai, įbrėžimai, • skrodimo, organų, biologinių atliekų ir nuotekų surinkimo, rūšiavimo, inaktyvavimo ir šalinimo procedūros, • skiepijimo, injekcijų atlikimo arba kraujo paėmimo procedūros, • ir t. t. 	<p>LSMU VA Veterinarijos ir Gyvūnų mokslų fakultetuose patvirtintos Biologinio saugumo ir biologinės saugos standartinės veiklos procedūros, leidimas 2, 2021 11 29 (toliau VA SVP)</p> <p>Taip pat LSMU VA padalinių patvirtinti biosaugos reikalavimai, kurie yra pagrįsti VA SVP.</p>
<p>4. Objekto veikloje naudojamos įrangos ir asmeninės apsaugos priemonių apibūdinimas:</p> <p>Nurodyti kokia įranga, priemonės, instrumentai, baldai yra naudojami objekto veikloje. Atkreipti dėmesį kad kiekvienas įrangos tipas turi savo būdingą riziką. Pvz. naudojant centrifugavimą yra aerozolių susidarymo riziką, kurią reikia įvertinti ir naudoti atitinkamas asmeninės apsaugos priemones.</p>	<p>Objekte naudojama veterinarinės medicinos veikloje naudojama įranga ir priemonės, skirtos nuo kraujo paėmimo iki magnetinio rezonanso tyrimų. . Visa įranga naudojama pagal gamintojų pateiktas instrukcijas. Prieš pradėdant naudoti sudėtingą įrangą, LSMU darbuotojai apmokomi kursuose, kuriuos organizuoja įrangos pardavėjų ekspertai.</p> <p>Veikloje naudojamos įprastos asmeninės apsaugos priemonės, Veiklos, kurių metu yra didesnė rizika susidaryti aerozoliams</p>

	(pavyzdžiui, pipetavimas) atliekamos II ar III lygio biosaugos spintose.
<p>5. Objekto patalpų, kuriose vykdoma veikla, sąlygų ir būklės apibūdinimas:</p> <p>Apibūdinti patalpų, kuriose vykdoma veikla paskirtį, išdėstymą ir tipą, kad nustatyti, ar vykdoma veikla gali būti atliekami saugiai ir patikimai. Apsvarstyti sekančius veiksnius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar patalpų išdėstymas nekelia rizikų gyvūnų, medžiagų, mėginių priėmimui, judėjimui, transportavimui, apdorojimui, šalinimui ir pan.? • Ar patalpos, erdvės suskirstytos į atskiras rizikos zonas? • Ar yra rizikų dėl sunkiai nuvalomų paviršių užteršimo, nelaimingų atsitikimų ir pan. • Ar patalpų grindys, sienos, stalviršiai ir baldai nėra poringi ir nelaidūs biologiniams sukėlėjams? • Ar patekimas į patalpas yra kontroliuojamas? • Ar langai sandarūs, ar įrengtos apsaugos priemonės nuo vabzdžių, graužikų? • ir t.t. 	Objekto patalpos atitinka VMVT reikalavimus veterinarinei veiklai vykdyti.
<p>6. Objekto veikloje dalyvaujančių darbuotojų pasirengimo ir kompetencijų apibūdinimas:</p> <p>Atsižvelgiant į personalo kompetencijas ir funkcijas, įvertinti ar turi pasirengimą ir patirtį.</p> <p>Apsvarstyti šiuos veiksnius:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar darbuotojai turi patirties ir yra apmokyti dirbti su atitinkamais biologiniais sukėlėjais? • Ar darbuotojai turi patirties ir yra apmokyti atlikti atitinkamas procedūras ir naudoti atitinkamą įrangą? • Ar darbuotojai yra apmokyti dirbti su diagnostiniais mėginiais ir nežinomais sukėlėjais ir ar jie turi šio darbo patirties? • Ar visi darbuotojai yra tinkamai apmokyti dėl biologinės saugos reikalavimų laikymosi? <p>Ar techninės priežiūros personalas ir lankytojai yra supažindinami su biologinės saugos reikalavimų laikymusi?</p>	<p>Darbuotojai atitinka reikalavimus veterinarijos gydytojo licencijai gauti ir pratęsti.</p> <p>Visi darbuotojai dirbantys su biologine medžiaga yra supažindinami su biosaugos reikalavimais priimančią darbą pasirašytinai, o vėliau vykdam apmokymus.</p> <p>Techninis universiteto personalas (santchnikai, elektrikai ir tt.) darbų atlikimo metu yra prižiūrimi padalinio už biosaugą atsakingo asmens (kai tai reikalinga). Apie būtinybę prižiūrėti techninį personalą nusprendžią už biosaugą padalinyje atsakingas asmuo.</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Ar darbuotojai turi teigiamą požiūrį į biologinę saugą ir saugos procedūrų laikymąsi? • Ar yra buvę darbuotojų, techninio personalo, lankytojų incidentų biologinės saugos klausimais? • ir t. t. 	
<p>7. Kitų veiksmų turinčių/ galinčių turėti įtakos objekto biosaugos užtikrinimui, apibūdinimas:</p> <p>Atsižvelgti į teisinius, kultūrinius, socialinius ir ekonominius aspektus, turinčius įtakos objekto biosaugos sistemos veikimo užtikrinimui:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar yra pakankamai organizacinių ir finansinių išteklių, kad būtų galima valdyti biologines rizikas, įskaitant: <ul style="list-style-type: none"> - patikimo komunalinių paslaugų (elektros, vandentiekio, kanalizacijos ir pan.) atlikimo užtikrinimas, - tinkamai objekto infrastruktūros priežiūra, - finansavimo užtikrinimas pakankamo personalo kiekio ir kompetencijų užtikrinimui, - ekstremalių oro sąlygų įtaka objekto biosaugos užtikrinimui, • Ar nacionalinis, institucinis biosaugos reikalavimų reglamentavimas yra pakankamas efektyviam biosaugos sistemos veikimui užtikrinti? • Ar kuri nors objekto veikla ar biologiniai veiksniai gali sukelti baimę ar paniką bendruomenėje? • Ar su biosauga susijusio galimo incidento pasekmės gali turėti įtakos ligų protrūkiams ir/ar infekcijų plitimui bendruomenėje? • Ar prevencinės ar gydomosios intervencijos priemonės yra prieinamos vietoje? 	<p>Nacionalinio biosaugos reglamentavimo taikomo LSMU VA vykdomai veiklai nėra.</p> <p>Objekte užtikrinamos komunalinės paslaugos, yra sudaryta sutartis su privačia įmone dėl pavojingų biologinių atliekų išvežimo.</p>

BIOSAUGOS SISITEMOS VERTINIMO KLAUSIMYNAS

Eil. Nr.	Sritis, veikla	Atsakymas: TAIP/NE	Tarptautinis, nacionalinis ar vidinis (LSMU VA) dokumentas/ teisės aktas, pagrindžiantis atsakymą
1.	Biologiniai sukėlėjai ir rizikos vertinimas:		

1.1.	Ar yra sudarytas/ patvirtintas biologinių sukėlėjų su kuriais susiduriama/ gali būti susiduriama objekto veikloje sąrašas?	Taip	LSMU VA Biologinio saugumo ir biologinės saugos standartinės veiklos procedūros, leidimas 2, 2021 11 29.
1.2.	Ar yra sudarytas/ patvirtintas kriterijų, pagal kuriuos biologiniai sukėlėjai skirstomi į rizikos grupes, sąrašas?	Taip	LSMU VA Biologinio saugumo ir biologinės saugos standartinės veiklos procedūros, leidimas 2, 2021 11 29.
1.3.	Ar yra sudarytas/ patvirtintas biologinių sukėlėjų, suskirstytų į rizikos grupes, sąrašas? (gali būti bendras su 1.1. p. nurodytu sąrašu)	Taip	LSMU VA Biologinio saugumo ir biologinės saugos standartinės veiklos procedūros, leidimas 2, 2021 11 29.
1.4.	Ar yra numatytas/ patvirtintas į rizikos grupes suskirstytų biologinių sukėlėjų sąrašo peržiūrėjimas/ atnaujinimas?	Ne	Atliekama pagal poreikį, kurį nustato LSMU VA Biologinio saugumo ir biologinės saugos komitetas. Sudaro 11 narių, skiria LSMU Rektorius.
1.5.	Ar yra numatyti/ patvirtinti biologinių sukėlėjų laikymo, saugojimo reikalavimai?	Iš dalies	LSMU VA Biologinio saugumo ir biologinės saugos standartinės veiklos procedūros, leidimas 2, 2021 11 29.
1.6.	Ar atliekamas biologinių sukėlėjų, atliekamų veiklų ir kitų veiksmų rizikos vertinimas?	Iš dalies	LSMU VA Biologinio saugumo ir biologinės saugos standartinės veiklos procedūros, leidimas 2, 2021 11 29.
1.7.	Ar yra parengtos/ patvirtintos rizikos vertinimo formos/ procedūros?	Ne	LSMU VA pagal biosaugos komiteto patvirtintą planą atliekamas periodinis vidinis biosaugos priemonių taikymo auditas, kurio metu padaliniuose vertinama ir galima rizika, užpildant parengtas vertinimo anketas
2.	Standartinės darbo procedūros (SDP), reikalavimai, gairės:		
2.1	Ar yra parengtos/ patvirtintos darbo su skirtingų rizikos grupių sukėlėjais (taip pat nežinomos kilmės sukėlėjais) bei atskirų veiklų/ veiksmų (pvz.: skrodimo atlikimo, medžiagos/ mėginio laboratorinių tyrimų atlikimui ir pan.) SDP?	Taip	VA SVP aprašytos standartinės procedūros kasdieninėms veikloms atlikti.

2.2.	Ar susipažinimas su SDP, reikalavimais, gairėmis yra prieinamas visiems darbuotojams?	Taip	VA SVP yra LSMU intranete, kiekviename padalinyje, taip pat visi darbuotojai pasirašo kai susipažįsta (nauji darbuotojai) arba kai įvyksta apmokymai.
2.3.	Ar susipažinimo su SDP, reikalavimais, gairėmis faktas yra registruojamas?	Taip	Registruojama kiekviename padalinyje. Privaloma susipažinti visiems darbuotojams bei studentams (pasirašytiniai).
3.	Įranga, asmeninės apsaugos priemonės (AAP):		
3.1.	Ar yra parengti/ patvirtinti darbo su laboratorine ir kita įranga saugos reikalavimai, gairės?	Taip	Padaliniuose yra patvirtintos bendri biosaugos reikalavimai, taip pat kiekvienoje laboratorijoje yra aprašyti specifiniai reikalavimai.
3.2.	Ar yra parengti/ patvirtinti įrangos priežiūros ir techninio aptarnavimo reikalavimai, gairės?	Taip	
3.3.	Ar yra parengti AAP naudojimo, priežiūros, saugojimo, šalinimo reikalavimai, gairės?	Taip	VA SVP
4.	Reikalavimai patalpoms, teritorijai:		
4.1.	Ar yra apibrėžti/ patvirtinti reikalavimai patalpoms, atsižvelgiant į vykdomos veiklos specifiškumą ir rizikas?	Taip	VA SVP
4.2.	Ar patekimas/ judėjimas tarp skirtingų objekto patalpų, atsižvelgiant į jose vykdomos veiklos specifiškumą yra reglamentuotas?	Taip	VA SVP
4.3.	Ar patekimas į patalpas ir teritoriją yra registruojamas, stebimas ar kitaip kontroliuojamas?	Taip	VA SVP
4.4.	Ar yra objekto (patalpų ir teritorijos) stebėjimo/ apsaugos sistemos darbo ir ne darbo metu?	Taip	Yra apsaugos sistemos, dalinai ir stebėjimo sistemos.
5.	Atliekų nukenksminimas, tvarkymas, šalinimas:		

5.1.	Ar yra parengtos/ patvirtintos biologinių ir kitų atliekų surinkimo, nukenksminimo, saugojimo, šalinimo procedūros/ reikalavimai?	Taip	LSMU VA
5.2.	Ar yra parengti/ patvirtinti susidarančių biologinių ir kitų atliekų rūšiavimo kriterijai?	Taip	VA SVP
5.3.	Ar biologinių ir kitų atliekų surinkimo konteineriai yra atitinkami pažymėti?	Taip	VA SVP
5.4.	Ar atliekami atliekų, paviršių, priemonių nukenksminimo efektyvumo kontroliniai vertinimai?	Taip	Ne visuose padaliniuose, tik kur klinikinė veikla ir maisto saugos katedroje.
6.	Atsakingi asmenys, darbuotojų pasirengimas, kompetencijos, mokymai:		
6.1.	Ar yra paskirtas už biosaugą atsakingas asmuo (biosaugos pareigūnas)?	Taip	Padalinių vadovai paskiria atsakingus asmenis, taip pat yra LSMU biosaugos komitetas
6.2.	Ar yra formalizuotos už biosaugą atsakingo asmens (biosaugos pareigūno) funkcijos, pareigos, teisės?	Taip	VA SVP
6.3.	Ar yra sudarytas biosaugos komitetas?	Taip	Rektoriaus įsakymu
6.4.	Ar yra formalizuotos biosaugos komiteto funkcijos, pareigos, teisės?	Taip	Taip, yra nuostatai
6.5.	Ar į darbą priimami darbuotojai (taip pat ir laikinam darbui pvz. studentai) yra pasirašytinai supažindinami su biosaugos reikalavimais?	Taip	Padaliniuose saugomi įrašai
6.6.	Ar yra formalizuoti biosaugos kompetencijų reikalavimai dirbantiems darbuotojams?	Ne	
6.7.	Ar darbuotojams sistemiškai organizuojami mokymai biosaugos klausimais?	Taip	Instruktažas kiekvienų mokslo metų pradžioje
6.8.	Ar yra sudarytas darbuotojų mokymų biosaugos klausimais planas?	Taip	Biosaugos komitetas nustato
7.	Pasirengimas ir reagavimas į nenumatytus atvejus ir ekstremalias situacijas:		
7.1.	Ar yra parengtos/ patvirtintos reagavimo į avarijas, ekstremalius įvykius, biosaugos incidentus (pvz.:	Taip	VA SVP

	išsiliejimai, tiesioginiai kontaktai, gyvūnų sukelti sužeidimai ir pan.) procedūros?		
7.2.	Ar yra paskirti asmenys, atsakingi už reagavimą į avarijas, ekstremalius įvykius, biosaugos incidentus?	Taip	Už biosaugą atsakingi asmenys bei padalinių vadovai
7.3.	Ar avarijos, ekstremalūs įvykiai, biosaugos incidentai yra registruojami?	Taip	
7.4.	Ar avarijos, ekstremalūs įvykiai, biosaugos incidentai yra peržiūrimi ir imamasi prevencinių korekcinų veiksmų?	Ne	Nebuvo ekstremalių įvykių ar avarių. Galimi ekstremalūs įvykiai ir rizikos taškai periodiškai aptariami Biosaugos komiteto posėdžiuose, kuriuose sprendžiama dėl prevencinių priemonių, papildomų biosaugos mokymų ir SVP korekcijų.
8.	Kiti nepaminėti, bet biosaugos sistemai svarbūs klausimai:		Nėra